

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 116 (2003)

Artikel: Societad Retorumantscha : rapport annual per igl onn 2002
Autor: Collenberg, Cristian
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-236849>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 15.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Societad Retorumantscha

Rapport annual per igl onn 2002

Ponderaziuns generalas

El mument ch' il rapport annual vegn fatgs ei la discussiun en connex cun la statistica dils lungatgs en Svizra aunc frestga. Schegie che nus disponin aunc buca da cefras detagliadas eis ei in fatg ch' il diember da quellas persunas che indicheschan il romontsch sco lungatg principal sesmasa da decenni a decenni. Sco societad che ha sco mira principala la documentaziun scientifica dil quart lungatg svizzer savess ins esser digl avis che talas realitads hagien meins impurtonza per nus che per las uniuns cun tgira da territori. Mo las midadas demograficas e socioculturalas influezeschan, silmeins indirectamein, era la posiziun e la funcziun digl institut dil DRG.

Il dicziunari e las Annalas

La lavur dall' echipa da redacziun ha cuntinuau el rom digl usitau. El decuors digl onn ein puspei dus fascichels dubels cumpari (mira rapport digl institut DRG). La cefra d' abbonents ei constanta, las furniziuns regularas vegnan presentadas regularmein ella pressa. Ins constatescha denton che nus essan vid la midada da generaziun tier ils abbonents. Ina ovra monumentalala sco il project d' in dicziunari ch' ha igl intent da documentar integralmein ina realitad linguistica survarga il horizon d' ina veta, e perquei munta ei ina sfida per ils abbonents e per igl institut da segirar la cuntinuitad d' ina generaziun a l' outra. Cun far diever dalla tecnica moderna e cun tschercar vias per presentar ils novs fascichels era exteriuramein en ina fuorma commensurada al temps ed attractiva sesprova la redacziun da mantener la buna posiziun ch' il DRG ha giu tochen uss; denter ils project svizzers dil medem gener ei quella numnadamein renconuschida generalmein.

Il medem vala era per nies annuari. Era las Annalas (nr. 115) ein cumparidas ella fuorma usitada. Ellas cuntognan contribuziuns davart damondas linguisticas, ed ina buna part dils artechels ein dedicai ad objects ni tematicas historicas e culturhistoricas. Cun consolidar in forum per auturs giuvens emprova la redacziun da francar la contribu-

ziun permanenta da candidats dalla scienza che prestan naturalmein in bionto lavur da retscherca pratica, seigi quei el rom dils studis ni en lur activitad che se basa sin interess persunal. La damonda dil concept dallas Annalas ei adina puspei actuala. La finamira fuss da cuntionscher che las Annalas, sco suletta publicaziun da tempra scientifica en romontsch, vegnessen era da funcziunar sco forum da discussiun per damondas specificas. E tuttina fuss ei d' anflar la via per garantir attractivitat e legibladad tier ina publicum aschi vast sco pusseivel. En quei senn ei la suprastonza era satisfatga ch' ella ha dau suttetg alla retscha d' artechels dil Lexicon istoric retic (4. part, Friberg – Leggia).

Suenter in tozzel onns ha Roman Caviezel demissiunau sco redacatur. Cordial engraziament per sia buna e gronda lavur per tontas ediziuns da nies annuari! Sco successura ha la suprastonza elegiu dunna Claudia Foppa che vegn a redeger ensemen cun Esther Krättli las proximas numras.

Autras publicaziuns ed activitads

La suprastonza ha concludiu da cuntinuar cun la retscha «Romanica Retica» che vegn tgirada da Esther Krättli. La restampa dils toms 13 e 14, las ovras da Alfons Maissen ch' ein vegnidas vendidas cun grond success en ina emprema ediziun, ei cuort avon la realisaziun. En preparaziun ei in ulteriur tom cun ina lavur filologica.

Igl institut dil DRG ei in indrez che concentrescha in bionto capacitad scientifica, e per quei eis ei nuot auter che consequent ch' ins sestenta era da contribuir da cheu anora alla vitalisaziun dil lungatg actual ed emprova da segidar da satisfar als basegns pratics dalla tgira dil lungatg, per semeglia ella scolaziun. Sin basa dad ina cunvegna denter la LR, l' Uniun rumantsch grischun e la SRR ein singuls toms dalla retscha «Egls averts» vegni realisai, e leutier han differents commembers dalla redacziun contribuui cun in bionto lavur. La suprastonza ei digl avis che talas publicaziuns ch' ein destinadas pils affons e per las scolas seigien da gronda impurtonza e ch' ei munti ina schanza singulara sche scartiras da quei gener san vegnir fatgas leu nua che la cumpetenza linguistica ei avon maun meglier che zanua auter. Igl esit dils cudischs ei buca staus en tuts graus encuraschonts, mo ei vegn ad esser in pensum dallas uniuns pertuccadas dad analisar la situaziun e da trer las dretgas conclusiuns ordlunder.

Planisaziun e perspectivas

Ord il diember dallas damondas che vegnan adressadas al DRG se-manifestescha il basegns d' in post da documentaziun che sa funcziunar mo perquei ch'igl institut dispona denton dad ina collecziun da material cun dimensiun respectabla e d' ina qualitat extraordinaria. La suprastanza promova las activitads per amplificar quella documentaziun (biblioteca, fototeca, registers), ed ella beneventa ch' ei vegn fatg diever dallas pusseivladads tecnicas per far accessibla ella, naturalmeins per la lavur da redacziun, mo era per ulteriuras personas interessadas. Ins emprova era da sensibilisar ils exponents politics per quella rihezia; era duront igl onn passau han ins retschert pliras visetas ellas localitads digl institut, denter auter igl incumbensau da cultura ed il minister da cultura cantunal. mo era representants dad uniuns da gener semegliant sco la SRR.

Cun la Societad per la perscrutaziun dalla cultura grischuna han differents discuors giu liug partenent la pusseivladad da colaborar el rom da projects defini. En emprema lingia setracta ei cheu da sviluppar ideas concretas per l' elavuraziun dallas collecziuns etnograficas da Alfons Maissen, cul qual nus stein en discuors. Maissen dispona denter auter dad ina gronda collecziun da fotografias naven dils onns 40, e sias registraziuns da canzuns ch' ein magasinadas tier el fussen stadas previdas gia daditg per vegnir elavuradas e preparadas per ina publicaziun. Alfons Maissen ei prompts da far accessibels quei material el ravugl digl institut dil DRG. Leutier drova ei ina cunvegnientscha formala, ed igl ei era da sclarir ils aspects finanzials. Ina sliigaziun sco nus sperein da saver realisar purschess la pusseivladad dad amplificar igl aspect etnografic ella lavur da redacziun, e per quella opziun havesen nus era gia signals positivs dalla ASSMS.

Preschientscha publica

La lavur da redacziun sefa naturalmeins plitost ella tgeuadad. Tut-tina eis ei impurtont ch' ella piardi buca tut il contact cun la realitad existenta ed actuala. La collaboraziun cun ils mieds da massa ei daventada ils davos onns ina activitad quasi obligatorica. Suentar ils artechels per la Quotidiana e las contribuziuns per il Radio rumantsch ha ei dau ina pausa, mo ils redactors han preparau ina seria da detgas che duessen cumparer igl onn proxim regularmeins ella pressa.

In arranschament ordvart legreivel pervia da siu resun ella publicitad ei la radunonza annuala stada. Ella ha giu liug ils 11 da matg a Laax, e cun quella caschun havein nus astgau guder la presentaziun dils films davart la lavur tradiziunala che dr. A. Maissen ha giu fatg ils onns 40 e ch' el sez ha commentau el liug. Quella moda da sepresentar el territori romontsch cun damondas da nossa cultura e realitad ei se-manifestada sco ina buna caschun da presentar parts dalla documentaziun ch' ei vegnida fatga decennis alla liunga e che vegn per part accessibla mo cun commentaris dallas personas cumpetentas.

Conclusiun

Nus essan engrazieivels che la lavur vid nos projects ha saviu cuntinuar senza restricziuns, malgrad ch' ils daners dil maun public per projects scientifics e culturals vegnan reduci quasi generalmein. L' echipa da redacziun ha schizun saviu vegnir rinforzada mudestamein, ed ei vesa era ora aschia che nus vegnin da tener a strada nossas infrastruc-turas. Nus engrazien alla Confederaziun ed al Cantun per il susteniment ch' ei el medem mument ina renconuschientscha per la lavur che vegn fatga dalla redacziun. Ed jeu vuless era engraziar cordial-mein a tuttas collaboraturas e collaboraturs ella redacziun sut l' egida da dr. Felix Giger, alla Cumissiun filologica ed a cunsuprastontas e cunsuprastonts per lur interess, lur engaschament e lur lavur.

Cuera, schaner 2003

Il president: *Cristian Collenberg*